

Hamuq pacha Amerikapaq, hinaspa 18 julio 2020 - Huk ñiqin

Machaqniyuq Rimanakuypa Machayrunakuna: Moiséswan Elíaswan Pacha Tukukuypi

Jeff Pippenger
2023-08-23

Moiseswan Eliaswanmi willakuy simikunapa ñawpaq rimayninpi rikch'ayninkuna kanku; sapaq rikch'aynin hina contexto nisqaman hina entiendenapaq atikun, utaq iskaynin profetakunata ukhuypi hap'iq huk rikch'ay hinapas entiendenapaq atikun. Iskaypa testimoniyuyninmanta imapas takyasqa kananpaqmi, hinaspa Apocalipsis chunka hukniyuqpi Moiseswan Eliaswanmi Antiguo hinaspa Nuevo Testamento-kunapa iskay testigokunata rikuchinku. Transfiguración Orqopi, Cristopa Iskay Kutimuynta rikuchispa, iskaychasqa rikch'ayqa domingo kamachikuy sasachakuy pachapi pachak tawa chunka tawa waranqa (Elias) hinaspa wañuchisqa testigokunata (Moises) iskaynintam rikuchin. Huñusqa huk rikch'ay hina, Horeb mach'aypi, paykunaqa pacha tukuypi Diospa llaqtanta rikuchinku; paykunaqa willakuyta “uyarinku,” “ñawinchanku,” hinaspa “waqaychanku”; chay willakuyqa Diospa karakter nirqanpa Revelaciónninmi, chaymanta Laodicea runata Filadelfia runaman tukuchiy atiyta apamun. Mana unaymantaña, (ancha qayllamantaña) chayamunqa huk p'unchay maypacha manaña atikunqachu mana yuyayniyuq Laodicea Adventistakuna “aceite” nisqa munasqata jap'iyta, allinta kutichinankupaq waqyakuyman: “Qhawariy, Qosan hamushan.”

Hinaspan Moisés nirqa Señor Diosman: Qhawariy, qan niwanki: “Kay llaqtata pusay wichayman”, ichaqa manam yachachiwarqankichu pitas ñoqawan kachanki chayta. Chaywanpas nirqanki: “Sutiykimanta reqsiyki, ñawiykipipas allin sonqoykita tarirqanki” nispa. Kunanqa, ama hina kaspas, siki ñawiykipi allin sonqoykita tarirqanichu chayqa, ñanniykita rikuchiy ari, reqsinaypaq, hinaspa ñawiykipi allin sonqoykita tarinaypaq; yuyariytaq kay naciónqa qampa llaqtaykim kasqanta, nispa. Hinaspan pay nirqa: Ñoqa kikiy presencia-ywanmi qanwan risaq, samaytataq qosqayki. Hinaspan pay nirqa: Sichus manam presenciayki ñoqawan rinchu, ama kaymanta pusawaykuchu. Imaraykutaq kaypi riqsisqa kanqa ñoqaqa, llaqtaykipiwan, ñawiykipi allin sonqoykita tarisqayku? ¿Manachu qan ñoqaykuwan riyki chaypi? Chayhinapin sapaqchasqa kasaqku, ñoqaqa llaqtaykiwan kуска, kay pachapa hawanpi kaq llapa llaqtakunamanta. Hinaspan Señor Dios Moisésman nirqa: Kay nirqaykitapas ruwasaqmi; imaraykuchus ñawiyypi allin sonqoyta tarirqanki, sutiykimantataq reqsiyki. Hinaspan pay nirqa: Siki, hatun k'anchayniykita rikuchiway. Hinaspan pay nirqa: Llapa allinnaynita ñawpaqniykimanta pasachisqa, Señor Diospa sutintaq ñawpaqniykipi willasaq; khuyapayasaqmay pimanta khuyapayasaq chayta, llakipayataq ruwasaqmay pimanta llakipayasaq chayta. Hinaspan nirqa: Manam uyaytaqa qhawayta atinkichu; manam pipas qhawawaspa kawsanqachu. Hinaspan Señor Dios nirqa: Qhawariy, ñoqapa laduyapi huk lugar kan; qhasapi sayankitaq. Hinaspan kanqa, hatun k'anchayniy pasashaqtin, qhasapa chinkayninman churasaki, makiywanmi pakasaqki pasashaqkama. Chaymantataq makiyta

oqharisay, qhepanta rikunkitay; ichaqa uyayqa manam rikukunqachu. Hinaspan Señor Dios Moisésman nirqa: Ñawpaq tablaskunahin iskay rumi tablasta llaqlay; ñoqataq kay tablaskunapi qillqasay ñawpaq tablaskunapi kaq simikunata, qan p'akirqayki chaykunata. Paqariyninpaq wakichisqa kay, paqariyllataq wichariy Sinaí orqoman, chay orqopa puntanpi ñoqaman rikurichikuy. Ama pipas qanwan kuska wichariychu, nitaj pipas llapa orqopi rikurikuchun; nitaj ovejakuna, vacakunapas chay orqopa ñawpaqninpi michichunchu. Hinaspan ñawpaqkunahin iskay rumi tablasta llaqlarqa; Moisésaq tutamanta paqarinman hatarispan wicharirqa Sinaí orqoman, Señor Dios kamachisqanman hina, hinaspa iskay rumi tablasta makinpi apaspa. Hinaspan Señor Dios puyupi uraykamurqa, chaypitaq paywan sayarqa, Señor Diospa sutintataq willarqa. Hinaspan Señor Dios ñawpaqninmanta pasarqa, hinaspa willarqa: Señor Dios, Señor Dios, khuyakuq, allin sonqoyuq, unay suyaq, allin kaypi cheqaq kaypipas ancha qhapaq, waranqa runakunapaq khuyapayta waqaychaq, mana allin ruwasqata, hatallikuyta, huchatapas pampachay, ichaqa huchayuqtaqa mana hayk'aqpas mana huchayuqman tukuchiychu; taytakunapa mana allin ruwasqanta watukuq wawakunapi, wawakunapa wawakunapipas, kinsa kaq, tawa kaq miraykama. Hinaspan Moisés utqaylla pampakama umanta k'umuykuspa yupaycharqa. Hinaspan nirqa: Señor, kunanqa ñawiykipi allin sonqoykita tarirqanichu chayqa, ama hina kaspas, Señorniy, ukhunniykupi purichun; imaraykuchus kayqa suni kunka llaqtam; mana allin ruwasqaykuta, huchaykutapas pampachawayku, herenciaykiman hina chaskiykuwayku, nispas. Hinaspan pay nirqa: Qhawariy, huk pactota rurani; llapa llaqtaykipa ñawpaqninpi admiraypaq ruwanakunata ruwasay, mana hayk'aqpas llapa kay pachapi, nitaj mayqin naciónpipas ruwasqa kasqankunata; qan kasqayki ukhupi llapa runakuna Señor Diospa ruwasqanta rikunqaku; imaraykuchus qanwan ruwasay chayqa manchaypaqmi. Éxodo 33:12–34:10.

Moisés representan Diospa llaqtanta kay pachapa tukukuyninpi. Paykunaya chay “qhipa p'unchaykunapi” tapukuy taripayninpi Diosta mañakunku paypa “ñanninta” rikuchinanta, “riqsiyta” atinankupaq Diosta; chayman kutichispaqa Diosmanta chaskinku huk kutichiya, maypichus tiyan nisqan promisuta paypa “kaynenqa qankunawan rinqa”, hinaspa Dios chay runakunaman “samayta” qonqa.

Kaymi ninmi Señor: Ñankunapi sayarikuychik, qhawarikuychik, ñawpa ñankunamanta tapukuychik, maypichus allin ñan kachkan chayta; chaypi puriychik, hinaspa almankichikpaq samayta tarinkichik. Ichaqa paykuna nirqanku: Manam chaypi purisunchikchu. Hinallataq qankunapaq qhawariqkunata churani, nispay: Cornetapa qaparikuyninta uyariychik. Ichaqa paykuna nirqanku: Manam uyarisunchikchu. Jeremías 6:16, 17.

Jeremíasqa rikuchin huk clase runakunata mana “qhawariyta” ni “uyariyta” munasqankuta; chayrayku mana chaskinkuchu “allin ñanta” maskaqkunaman hinaspa “chaypi puriqkunaman” prometisqa “samayta.” Chay samayqa Isaíaspa nisqanman hina “kawsariy” nisqapuni kashan.

¿Pitamanmi yachachinqa yachayta? ¿pitataq yachachinqa yachachiya unanchanankupaq? Ñuñumanta qichusqa runakunata, ñuñunkunamanta karunchasqa runakunata. Ichaqa kamachiyqa kamachiy hawapi kanqa, kamachiy hawapi kamachiy; siq'iqa siq'i hawapi kanqa, siq'i hawapi siq'i; kaypi asllata, chaypitaq asllata: arí, qhapaq simikunawan hinaspa huk simipi kay llaqtaman rimarinqa. Paykunamanmi nirqan: Kaymi samay, chaywan sayk'usqakunata

samachinkichik; kaymi musuqchasqa kawsay; ichaqa mana uyariyta munarqankuchu. Chayraykun Señorpa simin paykunapaq karqan kamachiy hawapi kamachiy, kamachiy hawapi kamachiy; siq'i hawapi siq'i, siq'i hawapi siq'i; kaypi asllata, chaypitaq asllata; chayhina risaakutaq qhipaman urmaykuspa pakisqa kananpaq, toqllapi urmasqa kananpaq, hinaspa hap'isqa kananpaq. Isaías 28:9–13.

“Samay” hinallataq “kallpachakuy” hinallataq qhipa para kachkan, tukukuy qhipa willakuy waqyay willakuy willakusqankama hich'asqa.

“Rikuchirqaku karqani kimsa kaq angelpa willakuynin tukukuq tiempoman. Diospa atiyinmi llaqtanman samarusqa karqan; paykunaqa llamkayninkuta hunt'arqanku hinaspa ñawpaqninpi kaq sasachakuy p'unchawpaq wakichisqaña karqanku. Qhipa para chaskirqanku, ichaqa Señorpa qayllanmanta saminchakuytapas, hinaspa kawsak testimonioqa musuqmanta kawsarichisqa karqan. Qhipa hatun willakuyqa maypipas waqyasqa karqan, chaymi kay pachapi tiyaqkunata, willakuyta mana chaskiqkunata, kuyuchirqa hinaspa phiñachirqa.” Early Writings, 279.

“Samay” nisqapa, icha “kawsariy” nisqapa, chay “qhipa para” kasqanpa suyayninmi, Moisesman mach'aypi qosqa suyaytapas hap'in: Diospa “ñawpaq kaynin” llaqtanwan kуска rinqa.

“Llamk'ayqa Pentecostés p'unchaypi kaqman rikch'akuqmi kanqa. Imaynachus ‘ñawpaq para’ qosqa karqa, Santo Espíritu nisqapa achka hina uraykachisqanwan evangelio qallariyninpi, chanin muhu wiñariypaq, chayhinallataq ‘qhipa para’ qosqa kanqa tukukuyninpi, allin tarpuy poqoyman chayanapaq. ‘Chayraqmi yachasunman, Señor-ta reqsinanchikpaq qatipakuspa; lloqsimuyninqa paqarinay hina wakichisqam; paymi hamunqaraq noqanchikman param hina, qhipa para hina, ñawpaq para hina hallp'aman.’ (Oseas 6:3.) ‘Siónpa churinkuna, kusikuychik ari, hinaspa kuisqa kaychik Señor Diosniykichikpi; payqa qosurqankichikmi ñawpaq parata tupuyninman hina, hinaspa uraykachimusunkichikmi parata, ñawpaq paratawan qhipa paratawan.’ (Joel 2:23.) ‘Qhipa p'unchaykunapi, nispa Dios, Espirituyniyman taqaykusqaqmi llaqa runamasiman.’ ‘Hinaspa kanqa, pipas Señorpa sutinta waqyakuqqa qespichisqa kanqa.’ (Hechos 2:17, 21.) Evangelio hatun llamk'ayninqa manam tukukunqachu Diospa atipaynin rikurimuynin pisiyasqawan, imaynachus qallariyninta señalasqa karqa chaymanta. Ñawpaq para urmayninpi hunt'akusqa profeciakuna, evangelio qallariyninpi, hukmantaqmi hunt'akunqaku qhipa para urmayninpi tukukuyninpi. Kaypin kachkan ‘samaykuy pacha’kuna, apostol Pedro suyasqa, maypachachus nirqa: ‘Arrepentikuychik ari, hinaspa tikrakuychik, huchaykichik pichasqa kananpaq [tapuy juicio nisqapi], Señorpa qayllanmanta samaykuy pachakuna hamunankama; hinaspa payqa Jesusta kachamunqa.’ (Hechos 3:19–20.)”

“Diospa sirviqninkuna, uyan k'anchariq, ch'uya sapaqchasqa kawsaywan llihipispa, huk llaqtamanta huk llaqtaman usqhaylla rinqaku Hanaq Pachamanta willakuyta willanankupaq. Waranqa simikunaq nisqawan, tukuy kay pachapi, uyariy churasqa willakuy qusqasqa kanqa. Milagrukuna ruwasqa kanqa, onqosqakuna hampisqa kanqaku, señalkunapas, musphay ruwaykunapas ñiqkunata qatiq hamunqaku. Satanaspas llulla musphaykunawanmi llamk'an, runakunaq ñawpaqenkupi hanaq pachamanta ninata uraykachimusapas. (Apocalipsis 13:13.) Chayhinapin kay pachapi tiyaqkuna sayayninkuta akllanankupaq apasqa kanqaku.” The Great

Qhipa p'unchaykunapi Santo Espíritu pacha jich'aykusqanqa, evangelio willakuy qallariyninpi Santo Espíritu pacha jich'aykusqanwan rikch'achisqa kashan. “Señorpa simin paykunaman”, espíritu iglesiakunaman nisqanta mana uyariyta munasqankuman, huk profético historiapa siq'inta huk profético historiapa siqinman yapaykuspa pacha tukuyninta rikuchinapaq kaq profético kamachikuymi karqan. Chayqa mana aswan pisillachu kay principio: imapas tukukuyninqa qallariyninwanmi rikuchisqa kan. Kay profético kamachikuyqa mana yachaq Laodicea sutiyuq qanchis p'unchay Adventista runakunamanta qhespisqa mana chaskisqa kashan. Chaskisqa kaptinqa, Diosqa “yachayta yachachiyta” atinqa, chaymi Daniel riqsichin pacha tukuyti mirayta, hinaspa chay kikin yachaymanta Hoseas nin Diospa llaqtanqa chaskiyta mana munasqanrayku chinkachisqa kasqankuta. Isaíaspi Jeremías pipas chay ayllu mana uyariyta mana rikuyta munasqanqa “samaykachiyta” qhespichin, chaymi “samay” kasqa Diospa “qhipa p'unchay” llaqtanman qusqan, p'unchaykuna tukuyninpi kaq sasachakuyninta allinmanta, mana ima llakiywan, purinankupaq.

Diosqa Moisesman willarisqan “Señorpa sutin” (carácter) kaymi karqa: “Señor Diosqa” “khuyapayakuq, allin sonqoyuq, unayta suyaq, allin kaypiwan cheqaq kaypiwan ancha achka” nisqa. Paypa carácterinqa khuyapayakuywan cheqaq kaywanmi. Cheqaq kayqa, paypa carácternta rikuchiq, sapa kuti paypa khuyapayakuyninwan kуска kasqa; mana pipas paypa cheqaq kayninta unanchankachu, manaraq Dios paykunaman khuyapayakuyninta ruraptinqa, llapanchikmi huchallikurqanchik hinaspa Diospa gloria(n)manta (carácter) pisiyarqunchik. Jesucristo Alpha y Omega kasqanmanta cheqaq kayqa reqsichisqa hinaspa waqaychasqa kachkan, Diospa mana allin rurayninkunamanta huchankunamantapas pampachakusqan runakunaq. Chay pampachakuyqa taripanakuy tapuy juicioq qhipa escenanpi pasakun. Pikunamancha pay khuyapayakuyninta rurashan, chayhina huchankunata pampachaspam paykunata herenciaanta hina hapin hinaspa paykunawan tratota ruwan.

“Kay pachaq kaypa historianta qhipa p'unchaykunapiqa, Diospa rimanakuyqa kamachikuyninkunata waqaychaq llaqtanwan musuqmanta ruwasqa kananmi.” Review and Herald, February 26, 1914.

Llapa profetakuna, Moises tapas yaykuspa, reqsichkanku tapukuy juicioq qhepa p'unchayninkunata, chaypim Dios musuqyachin pactonta paywan, pachak tawa chunka tawa waranqa sutichasqa runakunawan. Chay pacto takyasqa kaptinqa, Dios “hatun admirakuyniykunata ruwasqa, mana hayk'aqpas llapa kay pachapi, nitaq mayqin nacionpipas ruwasqa hina: qan kashanki chay runakunapas rikunqaku Señorpa ruwasqanta; manchay hatunmi chay ruwayqa qanwanta ruwasqa” nispa.

Moisespa mach'aypi experienciaqan Horeb Orqopi, Sinaí Orqo nisqapas sutiyuq, churakusqa karqa Moisespa Diospa llaqtanwan sasachakuyninpa ukhupi. Chay sasachakuyninqa karqa Dios payman qusqan rurana hunt'ananpaq. Moisésqa huk sasachakuypi karqa Diospa kay pachaman willakuyninmanta. Señor manaraq k'anchayninta Moisesman rikuchiptin, tarinanchik Moisesa Señorpa contranpi yuyaywan rimashaqta, nispan ichaqa Señor chay hukllachaqkunata

chinkachinqa — chayraq Aarónpa quri becerron muyuriq tusuqkuna karqanku — chay hukllachaqkunapa chinkachiyninqa chinkachinqa chay willakuyta, mayqinchus reqsichisharqa Diospa atiyninta.

Hinaspanmi Señorqa Moisesman nirqan: Kay llaqtata rikurqani, hinaspan qhaway, kunkanta sinchita rumiyachisqa llaqtam kanku. Kunanqa saqey ari, paykunapaq phiñakuyniy nina hina hap'irinampaq, hinaspa paykunata tukuchinaypaq; qanmantaq hatun nacionta ruwasaq, nispa. Chaymi Moisesqa Diosnin Señor-ta mañakurqan, hinaspan nirqan: Señor, imaraykutaq phiñakuyniyki nina hina hap'irin qanpa llaqtaykipaq, Egipto hallp'amanta hatun atiywan, kallpayoq makiykiwan orqomusqaykita? Imaraykutaq Egiptomanta runakuna rimananku, nispanku: Mana allinpaqmi payqa orqomurqan, orqokunapi wañuchinampaq, kay pachapa uyantaqpi paykunata tukuchinampaq? Kutiriy sinchi phiñakuyniykimanta, hinaspa kay mana allinta ama ruraychu qanpa llaqtaykipa contra. Yuyariy Abrahamta, Isaacta, Israelta, qanpa sirviqnikiunata, paykunaman kikiyki sutiykiwan jurarqanki, hinaspan nirqanki: Mirayniykikunata hanaq pachapi qoyllurkunahina achkayayachisqa, hinaspa kay llapa hallp'ata, mayqintachus rimarqani, mirayniykikunaman qosqayki, paykunaqmi wiñaypaq chaskinqaku, nispa. Hinaspan Señorqa kutirqan mana allinta rurananmanta, mayqintachus llaqtanpaq rurayta yuyarqan. Éxodo 32:9–14.

Moisespa machayninpi pasakusqanmi chay willakuyta hap'ipakuchkan, mayqentachus Moisesqa kay pachaman rikuchinampaq churaska karqa. Señorpa Moisespa ñawpaqninmanta pasasqanpa, hinaspa Kikinpa kasqanta willakusqanpa testimoniunqa churakusqa kachkan Diospa hatarikuq (Laodicea sutiuyuq) llaqtanmantapacha huk ukhupi willakuypa contexto ukunpi; hinaspa Elíaspa machayninpi pasakusqanpa contextoqa churakusqa karqa Jezabelwan maqanakusqan ukunpi, ichaqa Estados Unidos, Papado, Naciones Unidas nisqakunapa kimsa-kutipaq huñunakuyninpi. Hukninmi iglesiapaq ukhupi willakuyta rikuchin; huknintaq kay pachapaq hawapi willakuyta; ichaqa Moiseswan Elíaswan iskay testigokunaqa Horebpa kikin machayninpi kachkanku, hinaspataq iskayninku kay pachapa tukuyninpi chay machayllapita rikuchisqa kachkanku.

Chaymi Acabqa Jezabelman willaraykurqan llapa imatatachus Elías ruwasqanta, hinallataq imaynatas llapa profetakunata espadawan wañuchisqanta. Chaymantataq Jezabelqa huk kachaqa kachamurqan Elíasman, nispa: Kayna hina dioskuna rurawachun, astawanpas yapaspa, paqarin kay pachakama mana kawsayniykita hukninchikpa kawsaynin hina ruwasaqchu chayqa. Chayta rikuspanmi hatarirqan, kawsayninta qespichinankupaq ripurqan, hinaspan chayarqan Beersebaman, Judápa kaqninta, chaypitaq sirviente-ninta saqerqan. Payqa sapanmi huk p'unchaw puriyta chunllay pampaman yaykurqan, hinaspan chayaruspa tiyarqan retama sach'a uranpi; chaypin mañakurqan wañunanta, nispa: Aypanña; kunanqa, Señor, kawsayniyta qechuy; ñawpaq taytaykunamanta mana aswan allinchu kani, nispa. Chay retama sach'a uranpi siriykuspa puñusqanmanta, qhawariy, huk angelmi llamk'arqan, hinaspan nirqan: Hatariy, mikhuy, nispa. Paytaq qhawarirqan, hinaspan qhawariy, uman ladonpi k'ankapi wayk'usqa t'antata, huk unu puñutaq karqan. Chayta mikhurqan, upyarqan, hinaspan yapamanta siriykurqan. Señorpa angelenmi iskay kutita yapamanta hamuspa llamk'arqan, hinaspan nirqan: Hatariy, mikhuy; puriyniykiqa anchata hatunmi qanpaq, nispa. Hinaspan hatarispa mikhurqan, upyarqan, chay mikhuyniyuq kallpawanmi tawa chunka

p'unchawkunata, tawa chunka tutakunata purirqan Diospa orqon Horebcama. Chayman chayaruspan huk mach'ayman yaykurqan, chaypin samasqa kipakurqan; hinaspan qhawariy, Señorpa siminmi payman hamurqan, hinaspan nirqan: Imataq kaypi ruwashanki, Elías? nispa. Paytaq nirqan: Tukuy sonqoywanmi celoso karqani Señor, ejercitokunapa Diosninpaq; Israelpa churinkunaqa pactoykita saqerqanku, altarnikunata thuñirqanku, profetaykikunataq espadawan wañuchirqanku; noqallaña puchukani, noqapa kawsayniytapas maskhashanku qechunankupa, nispa. Hinaspan nirqan: Lloqsiy, hinaspa orqopi Señorpa ñawpaqenpi sayay, nispa. Hinaspan qhawariy, Señorqa pasasqanmi; hatun, kallpasapa wayrami orqokunata rach'irqan, qaqakunatapas pakirachirqan Señorpa ñawpaqenpi; ichaqa Señorqa manam wayrapichu karqan. Wayrapa qhepantaq pacha kuyuy; ichaqa Señorqa manam pacha kuyuy pipaschu karqan. Pacha kuyuy qhepantaq nina; ichaqa Señorqa manam ninapichu karqan. Ninapa qhepantaq huk ch'ulla, upalla, llamp'u simi. Chayta Elías uyarispantaq, llikllanwan uyanta p'isturqan, lloqsispa mach'ay punkupa yaykunanpi sayarqan. Hinaspan qhawariy, huk simi payman hamuspa nirqan: Imataq kaypi ruwashanki, Elías? nispa. Paytaq nirqan: Tukuy sonqoywanmi celoso karqani Señor, ejercitokunapa Diosninpaq; imaraykuchus Israelpa churinkunaqa pactoykita saqerqanku, altarnikunata thuñirqanku, profetaykikunataq espadawan wañuchirqanku; noqallaña puchukani, noqapa kawsayniytapas maskhashanku qechunankupa, nispa. Señorta payman nirqan: Riy, kutimuy ñanniykipi Damasco chunllay pampakama; chayaspaykiqa Hazaelta jawiy Siria llaqtapa reynin kananpaq. Jehutapas, Nimsipa churinta, jawinqi Israelpa reynin kananpaq. Eliseotapas, Safatpa churinta, Abel-meholamanta kaqta, jawinqi qampa rantinpi profeta kananpaq. Hinaqtinmi kanqa, Hazaelpa espadanmanta qespimuqtaqa Jehú wañuchinqa; Jehopa espadanmantataq qespimuqtaqa Eliseo wañuchinqa. Chaywanpas Israelpi qanchis waranqa runakunatan noqapaq saquesqani, llapa qonqorikuna Baalman mana qonqorikusqankuta, llapa simikunapas payta mana much'asqankuta. 1 Reyes 19:1–18.

Elíasqa machaypi ima pasasqanqa profetapa ñak'ariyninta rikuchin, willakuyninmanta hinallataq chay willakuyninwan llamk'asqanpa imayna rikukuq rurayninmanta yuyasqanmanta. Moisesqa Diospa nisqan willakuyninta amacharqan, Elíasqa ichaqa willakuymantaña saquesqa karqan. Chayqa kikin willakuyllataqmi, hukninqa iglesiamanta ukhupi kasqanmanta, huknintaq iglesiamanta hawapi kasqanmanta kasqanrayku sapallawan hukchakusqa. Ichaqa profetismopi iskayninku kuskapi qawarichkanku Apocalipsis chunka pusaqniyuqpa iskay-rak'i willakuyninta. Ima allin cheqaqkuna machaywan tinkisqanmanta nisqayta aswan kallpawan reqsichiya munaniqa kaymi: “qhipa p'unchaykunapi” mayqen kasupipas rikuchisqa llakikuyqa willakuymanta hinallataq chaypa rurayninmanta kachkan.

Moiseswan Elíaswan iskayninku rikuchinku pikunachus “uyarinku” hinaspa “rikunku” chay “kunkata”, mayqanmi “Señorpa simin” kan. Chay “simi”qa kikinpa qhuyapayakuq hinaspa cheqaq kaynin sut'intan rikuchin. Salmistaqa hinallataq mañakun Diospa qhuyapayakuyninta qhawachisqa kananpaq, mayqanmi kikinpa kaynin. Chay “qhuyapayakuyninta” rikuspa, Salmistaqa “uyariyta” prometin Espíritu imatachus iglesiasman nin chayta.

Takiyta takiqqa takiq, Corépa churinkunapa salmón. Señor, qanqa allin sonqowan suyuykirqanki hallp'aykita; Jacobpa prisionninkuta kutichimurqanki [tikrarqanki]. Llaqtaykipa

mana allin rurayninta pampacharqanki, llapan huchankutapas pakarqanki. Selah. Llapan phiñasqaykita anchuchirqanki; sinchi rabiaykimantapas tikrakurqanki. Kutirichiyku, qespichiyniyku Dios, hinaspa ñoqaykuman phiñasqaykita sayachiy. ¿Wiñaypaqchu ñoqaykuwan phiñasqa kanki? ¿Rabiaykita llapa mirayninkunamanchu mast'arinki? ¿Manachu hukmanta kawsarichiwanki, llaqtayki qanmanta kusikunanpaq? Kuyakuyniykita qawachiyku, Señor, hinaspa qespichiyniykita qoyku. Uyarisaj ima nisqanta Dios Señor; payqa rimanqa thak kayta llaqtanman, santokunamanpas; ichaqa ama yapamanta kutichunchu mana yuyayniyuq kayman. Cheqaqtapuni qespichiyninqa manchakunku hina kaqkunapa qayllanpin kachkan, chayrayku hatunchayqa hallp'anchikpi tiyakunanpaq. Kuyakuywan cheqaq kaywan tinkunakunku; chanin kaywan thak kaywan much'anakunku. Cheqaq kayqa hallp'amanta wiñamunqa; chanin kaytaq hanaq pachamanta qhawamunqa. Arí, Señorqa allin kaqta qonqa; hallp'anchiktaq mirayninta rurunqa. Chanin kayqa paypa ñawpaqninman rinqa; hinaspa sarunan ñanman churawasun. Salmo 85:1–13.

Qhawariychisqa “khuyapayakuywan cheqaq kay” nisqakunaqa, (“cheqaq kay” nisqaqa hebreo simi ‘emet’ nisqanm, maymantam ñawpaqpi rimarqanchik) chiqap kaytawan thak kayta rurachiq, “much'anakusqanku.” Huñusqas kashanku. Salmistaqa takisninta churaykun qhipa p'unchaykunapi tapukuq taripay pachapi, maypachachus Diosqa Paypa “llaqtanpa huchanta pampacharqanña.” Mañakusqanqa Señorqa llaqtanta “kawsarichinman” nisqanmi.

“Espíritu Santoq yanapayninwan huk kawsariy, huk allinchaypas pasan tiyan. Kawsariywan allinchaywanqa iskay sapa imakunan. Kawsariyqa niykanmi espiritupi kawsaymanta musuqyachiya, yuyaypa sonqopa atiyininkunata kallpachayta, espiritupi wañuyman kawsarimuyta. Allinchayqa niykanmi wakmanta churayta, yuyaykunapiwan yachachikuykunapiwan, ruwanakunapiwan rurayninkunapiwan huk tikrayta. Allinchayqa mana allin rurunkunata chiqap kaymanta paqarichinqachu mana Espírituq kawsarichisqanwan tinkisqa kaptinqa. Kawsariywan allinchaywanqa sapa hukninchasqa llamkayninkuta ruranankupaq kachkasqan, chay llamkayta ruraspataq hukllachasqa kanan.” Selected Messages, book 1, 128.

Salmistapa “kawsarichiyta” mañakusqanqa wañusqa kasqanta yachaspa mañakuqpa mañakusqanmi sut'ichin. Salmistapa mañakusqan kawsarichiyqa ancha sasam Laodiceayuq runapa mañakunampaq, imaraykuchus Laodiceayuq runaqa mana yachanchu espiritupi wañusqa kasqanta; ichaqa mana chayhina kaptinqa, mana kawsarichisqa kayta necesitanchu. Chay kawsarichiyqa hunt'akapun “Dios Señor ima rimayta rimananpaq kasqanta uyarinanchikpaq” nisqawan acuerdaspa; hinaspa mana ima huk llamk'aypas ñawpaqman churakuyta atinchu chay kawsarichiyta allinta hap'inanchikmanta ñawpaqta, mayqinchus Santo Espíritu ukhunchikpi tiyaspa qowanchik.

“Noqanchik ukhupi cheqaq Diosman sonqoyuq kawsaymanta musuq kawsariyqa llapa necesitayninchikkunamanta aswan hatun, aswan utqaylla munasqa kasqanmi. Kayta maskhayqa ñawpaq llamkayninchik kanan tiyan.” Selected Messages, libro 1, 121.

Apocalipsis libromanta rimarispas, Hermana White kaynata nin.

“Ñuqanchik llaqtayku hina kay libro ima ninchikta qhawarispas entiendeykuptin, ñuqanchik ukhupi hatun kawsariy musuqmanta rikuchisqa kanqa.” Testimonies to Ministers, 113.

“Reavivación” nisqaqa kawsayman kutichiyta niqmi. Pachak tawa chunka tawa waranqa ukhupi akllasqa kananpaqmi ñawpaqta reqsikunan wañusqa kasqankuta, hinaspa reavivación nisqapaq necesitakusqankuta. Pachak tawa chunka tawa waranqa wañusqa kasqankuqa, graciapa tiempo tukukunanmanta ñawpaqta kichasqa willakuypi ancha ancha importante kaqmi. Kay cheqaqmanta aswan achkata niyta atisunraq. Iman revivin paykunataqa “misericordia” nisqaqmi, Dios paykunaman mast’arisqa, paykunata “revive” nispa kawsarichispa, hinaspa kikinpa allin kayninta qospa. Iman revivin paykunataqa kay cheqaqmi: Jesusqa Alpha y Omega kasqa; kay yachaymi paykunapa ukhupi “thak kayta” paqarichin, llapa yuyayta atipan. Arequesqa nisqaqa kaymi: “cheqaq” nisqa “allpamanta wiñamunqa.” “Cheqaq” hina rikuchisqa willakuyqa, Alpha y Omega kaq, Estados Unidosmanta qallarin, imaraykuchus “allpamanta” wiñamun. Qallariypi willakuyqa Estados Unidosmantam hamurqa, tukukuypi willakuytaq chayllamantapuni wiñamun.

Diospa mach’aypi tiyay runakuna unancha kasqankumanta contexto kaptiyqa, huk profetakunatapas qhawarisun, paykunapa unancha mach’aypi kasqaku. Jesusqa Juan Bautistata Elías nispa reqsichirqa, hinallataq Juanqa carcelpi kasharqa, Jesús hamuq Mesías kasqanta yachanampaq munaspa. Payqa Jesúsqa cheqaq kayninta reqsinan karqa. Payqa yachananta munarqa, willakusqa mensaje, hinaspa Jesúsqa sutinpi sapa kutin willakusqa mensaje, cheqaq mensaje kasqanta. Discipulonkunapaq Jesusman tapunankupaq kacharqa, hinaspa Jesusqa tapuyninkuta saqespa, paykunaman hatun k’anchayninta rikuchirqa.

Chhayna p’unchaw pasakapurqa, Juanpa discipulonkuna llapantan rikuspanku, uyarispankutaq. Qhipamanmi Jesús paykunapa qayarirqa payman, hinaspa kamachirqa Juanta willamunankupaq imatapas rikuspanku. Yapaspataq nirqa: “Kusisqa kachun pipas, noqapi mana mitk’achikuyta tarispanqa.” Lucas 7:23, R. V. Dios kayninpa chiqap kasqanqa rikuchirqa ñak’ariq runakunapaq munasqankuman allin tupayninpi. Hatun k’anchaynintaq rikuchirqa kikin uraykuyyninwan, qhapaq hina mana kasqanchikman uraykuspa.

Disípulokunapaq willakuyta apanakuqku, chayllaqa aypan. Juanqa yuyarirqa Mesías manta willasqa qillqatan: “Señor Diosmi hawkayawarqa mana hatun tukukuqkunaman allin willakuyta willanayapaq; paymi cachamuwarqa llaquypa p’akisqa sonqoyuqkunata hampinayapaq, watasqa runakunaman kacharikuymanta willanayapaq, hinaspa wichq’asqa kaypi kaqkunaman kichariykunata willanayapaq; Señorpa allin wata chayamunanta willanayapaq.” Isaías 61:1, 2. Cristopa ruwasqankunapaq manam pay Mesías kasqallantachu rikuchirqa, aswanpas mayna hinam qhapaqsuyun sayarichisqa kanan karqa, chaytapas sut’incharqa. Juantaqa kicharisqa karqa chay kikin cheqaq kayman, chaymi Elíasman ch’inneq purunpi hamusqa karqa, maypichus “huk hatun, kallpayoq wayra urqukunata rach’irqa, rumikunatapas ñut’urqa Señorpa ñawpaqenpi; ichaqa Señorqa manam wayrapichu karqa: wayramanta qhepantaq huk pachakuy; ichaqa Señorqa manam pachakuypichu karqa: pachakuymanta qhepantaq ninakuy; ichaqa Señorqa manam ninakuypichu karqa:” hinaspa ninakuymanta qhepantaq Diosqa profetaman rimarqa “huk llamp’u, uchuy simipi.” 1 Reyes 19:11, 12. Chay hina Jesúsqa ruwanan llamk’ananta manam armaspa t’akllayninwan, nitaq tiyanakunata, qhapaq suyukunatapas urmachispa ruwanan karqachu, aswanpas runakunapa

sonqonkunaman khuyapayakuq, kikinta qukuq kawsaywan rimaripa. El Deseado de Todas las Gentes, 217.

Diospa atiyninga Paypa Siminwanmi apachikun. Chayqa “runakunapa sonqonkunaman”mi chayachisqa. Chaymi karqa “llamp’u, huch’uy kunkapa” yachachikuynin. Ichaqa Eliaspa willakuyninqa hawa lawpi kaq willakuymi, Diospa llaqtanpa hawanpi kaq kallpakunata reqsichiq. Cristoqa Eliasmanmi nirqan “qhipa p’unchaykunapi” Simiyninpi atiyin kasqanta; chaywanpas “armakunapa tinkuynin, tiyanakunapa hinaspa qhapaq suyukunapa urmaynin,” mana allin wayrawan, pachakuywan, ninawanpas rikuchisqa, kimsa hawa lawpi kaq kallpakunamanta rikuchiqmi kanku, chaykunawanmi Diospa llaqtan tinkunqa, Apocalipsis libropi rikuchisqa hina. Wañuchiq “wayraqa” Bibliapi profeciapi Islam nisqapa unanchaqninmi. “Pachakuyqa” Francia llaqtapi Revolucionpa hatariynin hinaspa mana kamachikuy anarquiam. “Ninaqa” Sodoma Gomorra llaqtakunaman apamusqa chinkachiymn. Eliasqa papal atiyinmanta ayquesqa karqa mach’ayman chayanapay; chayraykum Señorqa payman rikuchirqa, pacha tukukuypi sasachakuyta ruwachiq llaqa mana allin kallpakuna kashaptinpas, Diospa atiyninga chay llamp’u huch’uy kunkapim tarikun.

Moisés, Elías y Juan el Bautista, llapallan, Diospa caracterninta rikusqankuta huk mach’aymanta testificanku. “Mach’ay”mi sapallan señaltaq kanqa huk mana allin hinaspa adulteraq mirayman qosqa. Jesús rimarqa “adulteraq hinaspa mana allin miraymanta”, chayqa “qhepa p’unchaykuna”pa mirayninmi, tapuy-juzgamientopa tiemponpi. Chay miraypaq señalanta profeta Jonás karqa, paymi kimsa p’unchayta huk mach’aypi pasan—huk ballenapa wiksa ukhupi.

Hinaspa runakuna achka achkalla huñunakusqankutaq, payqa rimayta qallarín: Kay mirayqa mana allin miraymi: huk señalta maskanku; ichaqa manam ima señalpas qosqa kanqachu, aswanpas profeta Jonásqa señalán. Imaynatachus Jonásqa Nínive llaqtapi runakunapaq señal karqa, hinallataq Runapa Churinpás kay miraypaq kanqa. Lucas 11:29, 30.

Jonásqa kimsa p’unchaw kimsa tuta ballenapa wiksa ukhunpi karqa, hinallataq Jesúsqa kimsa p’unchaw p’ampasqa kasharqa. Jonásqa huk señalkarqa, Jesúsqa hinallataqmi. Paykunapa kawsarimuypa señalta rikuchinku, chayqa, sut’itaq, wañuyanta qhipanpi hamun.

Chaymantapas fariseokunamanta wakin qillqakamayokuna kutichispa nirqanku: Yachachiq, qanmantam huk señalta rikuyta munayku. Paymi ichaqa kutichispa nirqan: Mana allin, waqllikuq miraymi señalta maskan; ichaqa manam ima señalpas qosqachu kanqa, profeta Jonásqa señalnillan qosqa kanqa. Imanan Jonás kimsa p’unchayta kimsa tutata hatun challwapa wiksa ukunpi karqa, chay hinallataqmi Runapa Churinpás kimsa p’unchayta kimsa tutata hallp’a sonqon ukunpi kanqa. Nínive llaqtapi qharikunaqa kay miraywan kуска juicio p’unchaypi hatarispanku huchachanqaku; Jonásqa willakuyninrayku wanakusqankurayku. Qhawariychik, kaypin Jonásmanta aswan hatun kaq kashan. Mateo 12:38–41.

Sichus ñawpaq willakuykuna kutikuy kamachiyta allinta entiendesun, hinallataq llaqa sagrado historia kay pacha tukukuyninta reqsichisqanrayku, chayqa Jonásqa, Cristopaq wañuynin, pampasqa kaynin, kawsarimuyninwan kуска, “señal” kasqankuta, hinallataq kunan Diospa llaqtanpaq willakuyninta yachanchik. Imanam Jonás hatun challwapa wiksanmanta qarqusqa kaspa

willakuyninta willakurqan, chayhinallataq Cristopaq kawsarimuynin willakuyninqa chaylla willakusqa karqan, angel qaqata Cristoq kasqan machaymanta suchuchiptin. Moisés, Elías, Jonás, Cristowan rikuchisqa runakunaqa manam “qhipa p’unchawkuna”pi Diospa llaqtallanachu simbolizasqanku, aswanpas sapankankupa qosqan willakuynintapas simbolizanku.

Jonásqa señalenqa uqallanquman yaykun mach’aypi kaq experienciatapas, maypichus Cristopa khuyapayakuq kasqan rikuchikun. Chay kikin khuyapayakuytaqmi Elíasman Jesús qusqa karqa, Jonásmanpas qusqa karqa, pay mensaje willakusqan responsable kasqanmantam ayqekuspa riqtin. Jonásman astawan ancha rimanapaqmi kan, ichaqa kunanqa wakin puntokunatañam rimana kachkan.

Mach’ayqa, hukkunawan kуска, wañuyta hinallataq kawsarimuyta rikuchin. Diospa rimanakuynin llaqtan qhepa p’unchaykunapi achka testigokunawan reqsichisqa kanku wañusqa hinaspa chaymanta kawsarimusqa kasqankuta. Chayqa, cheqaqmi, huk cristianoga Diospa qhapaq suyunta rikunanpaq musuqmanta paqarinan tiyan, chaymi ñawpaq aycha runapa wañuyninta rikuchin; ichaqa profetiko nisqapiqa aswan achkata niwanchik. Huk willakuyta purisqanpi sayachisqa kasqanmanta riman. Elíasqa willakuyta willakuyta saqarqan, Jonásqa willakuyta willakuymanta ayqekurqan. Juanqa carcelman wisq’asqa karqan hinaspa wañuchisqa. Jesusqa chakatasqa karqan.

Chayqa Jonásqa señalanenqa manam wañusqallamanta, kawsarimusqallamantachu; aswanpas willakuyta wañuyninmanta, kawsarimuyninmantawanmi. Hinaspapas Diospa simpinpi tukuy willakuyninkuna, mayqinakunachus chaypi rikuchisqa kanku, qhipa willakuy willakuytam rikuchinku, mayqintachus Tayta Dios Jesúsman qorqa, paytaq Gabrielman qorqa, paytaq profetaman qorqa, paytaq qillqarqa hinaspa iglesiakunaman apachirqa. Diosqa munarqanmi willakuyta tukuchiyta hinaspa yapamanta qallariyta Moisespa mach’aypi pasakusqanpi. Elíasqa kachaq hina llamk’asqanta tukuchispan mach’ayman ayqekurqa. Jonásqa Tarsisman ayqekurqa. Juan Bautistaqa wañuchisqa karqa, hinallataq Jesúsapas. Kay llaqa testimoniokunaqa Apocalipsis libroman apasqa kananmi, hukninwan hukninpas chiqanchasqa kananmi. Danielwan Apocalipsiswanqa iskay librokunam, ichaqa “Jesúsqa testimonio” nisqanmi reqsichin paykunaa huk libro kasqankutapas. Bibliapa kaqninkunahinallataq kikillan rasgokunata hap’inku. Iskay librokuna huk librota ruwanku, iskay qillqaqkunataq iskay testigokunata rikuchinku.

Daniel, Babiloniapa, hinaspataq Medo-Persiapa prisionerun, simbólicamente wañurqan leonkunaaq t’oqonman wikch’uykusqa kasqanpi. Jonás simbólicamente wañurqan ballena mikhuptin. Juan, Revelatora qillqaq, simbólicamente wañurqan timpusqa aceite wayq’uman wikch’uykusqa kasqanpi. William Miller wañurqan, ichaqa promesayuqmi: angelkunaaq panteonninpi suyaykashanku justokunaaq kawsarimunankupaq. Future for America ministerioqa simbólicamente wañurqan 18 julio 2020 p’unchawpi.

Qhipa willakuy waqaychakuqmi churasqa kachkan papal atiyniyoqpa wañuchiq ch’akiy hampusqa kayninpa ukhupi. Chay ch’aki hampiysqa kayqa sut’i yachachiymin Apocalipsispa chunka kimsayuqta, hinaspa chunka qanchisniyuqta capítulo-kunapi. Wañuchiq ch’aki hampisqa kaqtinqa, kawsarimusqa papadoqa Apocalipsispa chunka qanchisniyuq capítulo-pi rikuchisqa pusaq ñiqin qhapaq suyuta tukunqa. Pusaq ñiqin nisqaqa riqsichisqa kachkan, qanchisniyuqkunamanta

kasqanta. Pusaqqa kawsarimuyta unanchan, imaraykuchus saywachiynin paktopa tupaq unanchan kasqan circuncisión nisqaqa ruwakunan karqa qhari wawa paqarisqanmanta pusaq ñiqin p'unchawpi. Chay rituqa cristiano dispensiónpi bautismo-wanmi rantisqa karqa, bautismoqa Cristopa wañuyninta, pampasqa kayninta, hinaspa kawsarimuyninta rikuchin. Cristoqa kawsarimusqa karqa qanchis ñiqin p'unchawmanta qhipa p'unchawpi. Chhayrayku payqa profético nisqa hina pusaq ñiqin p'unchawpim kawsarimusqa karqa. Waranqa watayuq samaymanta qhipamanqa, musuqmanta ruwasqa kay pacha pusaq ñiqin waranqa watapi kawsarimun.